

Ustawa o działaniach antyterrorystycznych

z dnia 10 czerwca 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 904)

Tekst jednolity z dnia 9 lutego 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 452)

(zm.: Dz.U. 2018, poz. 650, poz. 730)

Spis treści

	Art.
Rozdział 1. Przepisy ogólne	1–3
Rozdział 2. Działania antyterrorystyczne zapobiegające zdarzeniom o charakterze terrorystycznym	4–14
Rozdział 3. Stopnie alarmowe	15–17
Rozdział 4. Działania antyterrorystyczne na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym, w tym działania kontrterrorystyczne	18–24
Rozdział 5. Przepisy szczególne dotyczące postępowania przygotowawczego	25–26
Rozdział 6. Zmiany w przepisach	27–58
Rozdział 7. Przepisy przejściowe, dostosowujące i przepis końcowy	59–65

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres przedmiotowy]

Ustawa określa zasady prowadzenia działań antyterrorystycznych oraz współpracy między organami właściwymi w zakresie prowadzenia tych działań.

Spis treści

	Nb
1. Zakres przedmiotowy regulacji	1
2. Charakterystyka DziałAntyterrU	2
3. Współpraca między organami właściwymi do prowadzenia działań antyterrorystycznych	3

1 1. Zakres przedmiotowy regulacji. Artykuł 1 DziałAntyterrU określa zakres przedmiotowy regulacji, wskazując, że są to zasady prowadzenia działań antyterrorystycznych oraz współpracy między organami właściwymi w zakresie prowadzenia tych działań.

2 2. Charakterystyka DziałAntyterrU. Reguluje przede wszystkim działania antyterrorystyczne ukierunkowane na rozpoznawanie i ocenianie zagrożeń terrorystycznych, zapobieganie, przygotowanie do przejmowania kontroli i reagowania na zdarzenia o charakterze terrorystycznym, a także usuwania ich skutków.

Cechą szczególną DziałAntyterrU jest to, że definiuje działania antyterrorystyczne w aspekcie prawnym. Jednakże ustawa ta nie realizuje zasady zupełności, tzn. nie obejmuje wszystkich przepisów z zakresu działań antyterrorystycznych ani współpracy między organami właściwymi do ich prowadzenia, które znajdują się w wielu ustawach kompetencyjnych oraz porozumieniach zawieranych między właściwymi organami.

Działania mające na celu usuwanie skutków ewentualnych zdarzeń terrorystycznych znajdują swe regulacje w ustawach o zarządzaniu w sytuacjach kryzysowych, m.in.: ustawie z 26.4.2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1401 ze zm.) oraz ustawie z 18.4.2002 r. o stanie klęski żywiołowej (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1897).

Przepisy dotyczące przeciwdziałania i zwalczania zagrożeń o charakterze terrorystycznym są rozproszone i znajdują się w ustawach kompetencyjnych odpowiednich służb.

Działania antyterrorystyczne są zagadnieniem wielopłaszczyznowym, które nie jest możliwe do uregulowania w jednym akcie prawnym. Ustawa o działaniach antyterrorystycznych z konstytucyjnego punktu widzenia traktowana jest na równi z innymi ustawami.

Znaczenie DziałAntyterrU polega przede wszystkim na tym, że wyrażone w niej zasady mają zastosowanie również do innych unormowań zawartych w różnych ustawach regulujących prowadze-

nie działań antyterrorystycznych. Przepisy DziałAntyterrU spinają w jedną całość rozproszone przepisy z zakresu prowadzenia działań antyterrorystycznych poprzez m.in.: doprecyzowanie mechanizmów koordynacji działań, zadań poszczególnych służb i organów oraz zasad współpracy między nimi, wskazanie odpowiedzialności podmiotów systemu antyterrorystycznego w poszczególnych obszarach, a także dostosowanie przepisów karnych do nowych typów zagrożeń o charakterze terrorystycznym.

3. Współpraca między organami właściwymi do prowadzenia działań antyterrorystycznych. Odpowiedzi na pytanie, co należy rozumieć przez „współpracę między organami właściwymi do prowadzenia działań antyterrorystycznych”, nie daje art. 1, należy szukać jej w innych przepisach DziałAntyterrU. W praktyce przyjmuje się, że na pojęcie „współpracy” składają się trzy elementy, a mianowicie: podmioty współdziałające w ramach prawa, przedmiot współpracy oraz formy, metody i środki realizowania tej współpracy.

W odniesieniu do elementu pierwszego należy wskazać na funkcjonowanie wielu służb uprawnionych do realizacji działań antyterrorystycznych (m.in.: Policja, Straż Graniczna, służby specjalne, służby podległe ministrowi właściwemu do spraw finansów).

Najczęściej przedmiotem współpracy są działania w przypadku podejrzenia przestępstwa o charakterze terrorystycznym, w tym w zakresie postępowania przygotowawczego oraz działania z zakresu reagowania na zidentyfikowane zagrożenia terrorystyczne. Przedmiot współpracy w praktyce, oprócz samych działań antyterrorystycznych, może obejmować również inne działania, np. badania naukowe.

Formy, metody i środki realizowania współpracy uzależnione są zarówno od podmiotów, jak i od przedmiotu współpracy.

W Polsce neutralizacja zagrożeń terrorystycznych charakteryzuje się podejściem całościowym, oddziałując wieloaspektowo na przedmiot swego zainteresowania. Dowodzi tego choćby skład Międzyresortowego Zespołu do spraw Zagrożeń Terrorystycznych, działającego na poziomie strategicznym organu pomocniczego Rady Ministrów, zapewniającego współdziałania administracji rządowej w zakresie rozpoznawania, przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu. W jego skład wchodzi: przewodniczący – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji; zastępcy przewodniczącego: Minister Spraw Zagranicznych, Minister Finansów, Minister Obrony Narodowej, Minister Sprawiedliwości oraz minister – Członek Rady Ministrów, Koordy-

nator Służb Specjalnych; sekretarz Zespołu; członkowie: sekretarze lub podsekretarze stanu w MSWiA, sprawujący nadzór nad prowadzeniem spraw objętych działem administracji rządowej, Sekretarz Kolegium do spraw Służb Specjalnych, Szef Obrony Cywilnej Kraju, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szef Agencji Wywiadu, Szef Biura Ochrony Rządu, Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Szef Służby Wywiadu Wojskowego, Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, Generalny Inspektor Informacji Finansowej, Szef Służby Celnej i Dyrektor Rządowego Centrum Bezpieczeństwa. Działania antyterrorystyczne wymagają zatem kompleksowych działań, w ramach których nieodzowna jest współpraca zróżnicowanych podmiotów, a jej celem jest osiągnięcie wspólnych celów, w drodze wspólnego rozwiązywania problemów. Ustawa określa również zasady takiej współpracy, wskazując organy właściwe w zakresie prowadzenia działań antyterrorystycznych.

Art. 2. [Objaśnienie pojęć]

Hebroć w ustawie jest mowa o:

- 1) działaniach antyterrorystycznych – należy przez to rozumieć działania organów administracji publicznej polegające na zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym, przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowaniu w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz usuwaniu ich skutków, w tym odtwarzaniu zasobów przeznaczonych do reagowania na nie;**
- 2) działaniach kontrterrorystycznych – należy przez to rozumieć działania wobec sprawców, osób przygotowujących lub pomagających w dokonaniu przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2017 r. poz. 2204 oraz z 2018 r. poz. 20 i 305), prowadzone w celu wyeliminowania bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności osób lub mienia przy wykorzystaniu specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania;**
- 3) infrastrukturze administracji publicznej – należy przez to rozumieć systemy oraz obiekty niezbędne dla zapewnienia**

- bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania organów administracji publicznej;
- 4) infrastrukturze krytycznej – należy przez to rozumieć infrastrukturę krytyczną, o której mowa w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 209 i 1566);
 - 5) Ministrze Koordynatorze Służb Specjalnych – należy przez to rozumieć Ministra – Członka Rady Ministrów, którego zakres działania, wyznaczony na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. z 2012 r. poz. 392 oraz z 2015 r. poz. 1064), obejmuje zadania związane z działalnością służb specjalnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2017 r. poz. 1920 i 2405 oraz z 2018 r. poz. 138);
 - 6) miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym – należy przez to rozumieć przestrzeń otwartą lub zamkniętą, w której nastąpiło zdarzenie o charakterze terrorystycznym lub w której wystąpił lub miał wystąpić jego skutek, oraz przestrzeń, w której występują zagrożenia związane ze zdarzeniem o charakterze terrorystycznym;
 - 7) zdarzeniu o charakterze terrorystycznym – należy przez to rozumieć sytuację, co do której istnieje podejrzenie, że powstała na skutek przestępstwa o charakterze terrorystycznym, o którym mowa w art. 115 § 20 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, lub zagrożenie zaistnienia takiego przestępstwa.

Spis treści

	Nb
1. Uwagi ogólne	1
2. Działania antyterrorystyczne i organy administracji	2
3. Zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym	3
4. Przejmowanie kontroli nad zdarzeniami o charakterze terrorystycznym	4
5. Reagowanie na zdarzenia o charakterze terrorystycznym	5
6. Zadania do wykonania na etapie odbudowy	6
7. Działania kontrterrorystyczne	7
8. Pojęcie organu administracji	8
9. Infrastruktura krytyczna	9
10. Koordynator Służb Specjalnych	10

11. Definicja miejsca zdarzenia	11
12. Zdarzenie o charakterze terrorystycznym	12

1 1. Uwagi ogólne. W art. 2 wprowadzono podstawowe pojęcia, związane z realizowaniem działań antyterrorystycznych, z jednej strony dokonując ich uporządkowania, z drugiej – formułując te, które nie zostały dotychczas zdefiniowane w żadnym akcie prawnym: działania antyterrorystyczne, działania kontrterrorystyczne, infrastruktura administracji publicznej, miejsce zdarzenia o charakterze terrorystycznym.

2 2. Działania antyterrorystyczne i organy administracji. Definicja działań antyterrorystycznych pozostaje w ścisłym związku z ZarządKryzysU, a wprowadzona definicja działań antyterrorystycznych odnosi się do faz działania analogicznych do stosowanych w dotychczas obowiązujących procedurach na podstawie art. 2 ZarządKryzysU. Regulacja pozostaje zatem spójna z konstrukcją systemu zarządzania kryzysowego wynikającą ze wskazanej wyżej ustawy.

Organ administracji to osoba lub grupa osób, wyodrębniona organizacyjnie, działająca na podstawie ustawy w imieniu państwa, działająca w sposób władczy, powołana do realizacji określonych przez prawo kompetencji, polegających najczęściej na zarządzaniu sprawami państwa, załatwianiu spraw obywateli i kształtowaniu ich sytuacji prawnej (funkcja porządkowo-reglamentacyjna i organizatorska). W myśl przepisów KPA organami administracji publicznej są ministrowie, centralne organy administracji rządowej, wojewodowie, działające w ich imieniu lub we własnym imieniu inne organy administracji rządowej (zespolonej i niezespolej), organy jednostek samorządu terytorialnego oraz organy i podmioty, które są powołane z mocy prawa lub na podstawie porozumień do rozstrzygnięcia spraw indywidualnych w drodze decyzji administracyjnych. W grupie ministrów, ustawa o działaniach antyterrorystycznych imiennie wskazuje Prezesa Rady Ministrów, Ministra Koordynatora Służb Specjalnych, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw informatyzacji, ministra właściwego do spraw zagranicznych, Ministra Obrony Narodowej, jak również ogólnie – Radę Ministrów i ministrów kierujących działami administracji rządowej. Wśród innych organów ustawa wymienia: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, jako najwyższego przedstawiciela RP i najwyższy organ państwa w zakresie władzy wykonawczej, Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, posła będącego najwyższym przedstawicielem izby

niższej polskiego parlamentu, Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, najwyższego przedstawiciela Senatu RP, wojewodę, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Komendanta Głównego Policji, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej, Prokuratora Generalnego, Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, a także Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki, Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Prezesa UKE (Urzędu Komunikacji Elektronicznej), Głównego Geodetę Kraju, Komisję Nadzoru Finansowego, Krajową Administrację Skarbową, organy ścigania: Policję, Żandarmerię Wojskową, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczną, organy terenowe: komendanta wojewódzkiego Policji, komendanta powiatowego (miejskiego) Policji, komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej, dyrektora delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej. Jednostki samorządu terytorialnego ujęte są w ustawie bardzo ogólnie, bez wskazywania ich konkretnych organów, podobnie ustawa odnosi się do organów podatkowych, organów Służby Celnej, organów kontroli skarbowej, czy też organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny. Pomimo faktu, że z założenia ustawa definiuje działania organów administracji publicznej, wymienia również wiele innych podmiotów, w tym: Biuro Bezpieczeństwa Narodowego – urząd, przy pomocy którego Prezydent RP wykonuje swoje zadania w zakresie bezpieczeństwa i obronności, SAR (Morską Służbę Poszukiwania i Ratownictwa) – państwową jednostkę budżetową, podległą ministrowi właściwemu do spraw gospodarki morskiej, służby ratownicze, Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy, sądy, w tym Sąd Okręgowy w Warszawie, banki, prokuratorów, powszechne jednostki organizacyjne prokuratury, szefa Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawa dotyczy również funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Celnej, Służby Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej, Inspekcji

Transportu Drogowego strażników Straży Marszałkowskiej, żołnierzy Żandarmerii Wojskowej i Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, pracowników specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych oraz osób kierujących pojazdami ochotniczych straży pożarnych. Według ustawy, z organami, służbami i instytucjami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego przy realizacji działań antyterrorystycznych współpracują nie tylko organy administracji publicznej, nakłada ona również obowiązki na właścicieli i posiadaczy obiektów, instalacji, urządzeń infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej, przedsiębiorców telekomunikacyjnych, operatorów pocztowych oraz usługodawców, świadczących usługi drogą elektroniczną.

Aktywność wymienionych podmiotów w obrębie działań antyterrorystycznych polega na:

- 1) zapobieganiu zdarzeniom o charakterze terrorystycznym;
- 2) przygotowaniu do przejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych przedsięwzięć;
- 3) reagowaniu w przypadku wystąpienia takich zdarzeń;
- 4) usuwaniu ich skutków, w tym odtwarzaniu zasobów przeznaczonych do reagowania na nie.

3. Zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym.

Według słownika języka polskiego PWN „zapobiegać” oznacza nie dopuścić do czegoś złego, w tym przypadku do zdarzeń o charakterze terrorystycznym. Zapobieganie jest jednym z czterech filarów strategii UE w dziedzinie walki z terroryzmem, rozumianym jako niedopuszczanie do wyłaniania się nowego pokolenia terrorystów, do podejmowania działalności terrorystycznej przez nowe osoby, do zwracania się ludzi ku terroryzmowi – eliminując czynniki lub pierwotne przyczyny, mogące prowadzić do radykalizacji postaw i rekrutacji kandydatów. Zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym w rozumieniu DziałAntyterrU to zapobieganie sytuacjom, co do których istnieje podejrzenie, że powstałyby na skutek przestępstwa o charakterze terrorystycznym, a więc popełnionego w celu zastraszenia wielu osób, zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności, wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej. Zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym to także zapobieganie zagrożeniu po-

pełnienia czynów w takim celu. Obejmujące zatem swym zasięgiem inny filar europejskiej strategii – ochronę, czyli wzmocnienie ochrony kluczowych celów aktów terrorystycznych, obywateli i infrastruktury, oraz ograniczenie ich podatności na atak. Potwierdza to rozporządzenie z 19.7.2016 r. wykonawcze do ustawy w sprawie przeprowadzania oceny bezpieczeństwa związanej z zapobieganiem zdarzeniom o charakterze terrorystycznym (Dz.U. z 2016 r. poz. 1076), określające m.in. warunki i tryb przeprowadzania oceny bezpieczeństwa w odniesieniu do systemów teleinformatycznych, sieci teleinformatycznych i danych, jak również kolejne zapisy ustawy, w świetle których organy administracji publicznej, właściciele i posiadacze obiektów, instalacji, urządzeń infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej współpracują przy realizacji działań antyterrorystycznych, przekazują będące w ich posiadaniu informacje dotyczące zagrożeń o charakterze terrorystycznym, w tym zagrożeń dla funkcjonowania systemów i sieci energetycznych, wodno-kanalizacyjnych, ciepłowniczych oraz teleinformatycznych, istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa.

4. Przejmowanie kontroli nad zdarzeniami o charakterze terrorystycznym. Przejmowanie kontroli nad zdarzeniami o charakterze terrorystycznym polega na sterowaniu zewnętrznymi procesami związanymi z tymi zdarzeniami. Zaplanowane przedsięwzięcia, które mają temu służyć, to przedsięwzięcia wykonywane w ramach kompetencji ustawowych przez organy administracji publicznej oraz kierowników służb i instytucji właściwych w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP (w zależności od rodzaju zagrożenia zdarzeniem o charakterze terrorystycznym), określone w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z 25.7.2016 r. w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP (Dz.U. z 2016 r. poz. 1101 ze zm.) oraz przedsięwzięcia przewidziane do wykonania przez kierowników placówek zagranicznych w poszczególnych stopniach alarmowych przewidziane w rozporządzeniu Ministra Spraw Zagranicznych z 28.9.2016 r. w sprawie szczegółowego zakresu przedsięwzięć wykonywanych przez kierowników placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w poszczególnych stopniach alarmowych lub stopniach alarmowych CRP (Dz.U. z 2016 r. poz. 1606), a także przedsięwzięcia i procedury zarządzania kryzysowego przewidziane dla danego stopnia

alarmowego lub stopnia alarmowego CRP w związku z wystąpieniem zdarzenia o charakterze terrorystycznym, ale nieokreślone w przywołanych rozporządzeniach. Takim przedsięwzięciem jest również powołanie przez Szefa ABW sztabu koordynacyjnego, w skład którego wchodzi przedstawiciele Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu (obecnie: Służby Ochrony Państwa), Państwowej Straży Pożarnej, Krajowej Administracji Skarbowej, Żandarmerii Wojskowej i Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

5 5. Reagowanie na zdarzenia o charakterze terrorystycznym.

Reagowanie na zdarzenia o charakterze terrorystycznym polega na podejmowaniu przez właściwe służby lub organy w ramach ich ustawowych zadań działań antyterrorystycznych na miejscu takiego zdarzenia, w tym również działań kontrterrorystycznych.

6 6. Zadania do wykonania na etapie odbudowy.

Zagrożenie terrorystyczne to jedno ze zdarzeń kryzysowych w siatce bezpieczeństwa uczestników zarządzania kryzysowego. Podstawowe zadania do wykonania na etapie odbudowy to: likwidacja skutków zaistniałych aktów terroru, zapewnienie opieki medycznej poszkodowanym, udzielanie pomocy przy przywracaniu normalnego toku funkcjonowania w miejscu zdarzenia, wzmocnienie bezpieczeństwa osób, obiektów i urządzeń ochranianych, naprawa i odbudowa infrastruktury technicznej. W razie potrzeby, nastąpić może udostępnienie rezerw strategicznych państwa, w celu wsparcia realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i obrony państwa, odtworzenia infrastruktury krytycznej, złagodzenia zakłóceń w ciągłości dostaw służących funkcjonowaniu gospodarki i zaspokojeniu podstawowych potrzeb obywateli, ratowania ich życia i zdrowia, a także wypełnienia zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej Polskiej. W dalszej kolejności następuje odtworzenie pełnej gotowości operacyjnej sił i środków zaangażowanych w działania antyterrorystyczne, a także nowelizowanie procedur postępowania i podejmowanie wspólnych inicjatyw, zwiększających skuteczność wykrywania przypadków zagrożeń terrorystycznych.

7 7. Działania kontrterrorystyczne.

Działania kontrterrorystyczne podejmuje się wobec sprawców – a więc osób, które dokonały przestępstwa o charakterze terrorystycznym, osób przygotowujących – a więc tych, które podjęły czynności mające na celu stworzenie warunków do popełnienia takiego przestępstwa (ustalenie planu, zdobywanie narzędzi, zdobywanie informacji) lub pomagających w dokonaniu

przestępstwa, a więc tych, które swoim zachowaniem ułatwiają innym osobom jego popełnienie.

Przestępstwem o charakterze terrorystycznym, według art. 115 § 20 KK, jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 5 lat, popełniony w celu:

- 1) poważnego zastraszenia wielu osób,
 - 2) zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności,
 - 3) wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej
- a także groźba popełnienia takiego czynu.

Działania kontrterrorystyczne mają na celu wyeliminowanie bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności osób lub mienia. Jak się jednak wydaje, wymagana bezpośredniość zagrożenia wyklucza prowadzenie działań nazwanych kontrterrorystycznymi wobec osób przygotowujących przestępstwo o charakterze terrorystycznym, na tym bowiem etapie aktywności terrorystycznej bezpośrednie zagrożenie dla celu potencjalnego ataku przecież nie występuje.

Działania kontrterrorystyczne prowadzone są przy wykorzystaniu specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania. Specjalistycznymi siłami, o których mowa, są policyjne pododdziały antyterrorystyczne – samodzielne pododdziały antyterrorystyczne Policji oraz Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji, posługujące się taktyką antyterrorystyczną i taktyką specjalną, zdefiniowanymi w zarządzeniu Komendanta Głównego Policji Nr 19 z 15.7.2015 r. w sprawie metod i form działania pododdziałów antyterrorystycznych Policji oraz komórek minersko-pirotechnicznych Policji (Dz.Urz. KGP z 2015 r. poz. 52). W działaniach kontrterrorystycznych, do pomocy oddziałom lub pododdziałom Policji, użyte mogą być także oddziały i pododdziały Wojsk Specjalnych. Biorąc pod uwagę przeznaczenie poszczególnych jednostek podległych Dowództwu Wojsk Specjalnych, specjalistycznymi siłami i środkami oraz specjalistyczną taktyką działania, zmierzającą do wyeliminowania bezpośredniego zagrożenia życia, zdrowia lub wolności osób lub mienia, posługują się: Jednostka Wojskowa Agat, Jednostka Wojskowa Formoza, Jednostka Wojskowa Grom oraz Jednostka Wojskowa Komandosów z Lublińca. Przepisy dotyczące specjalnego użycia broni, poza wymienionymi,

dopuszczają również takie użycie – wyłącznie w ramach działań kontrterrorystycznych – przez funkcjonariuszy Straży Granicznej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz żołnierzy Żandarmerii Wojskowej. Zapis taki sugeruje, że do prowadzenia działań kontrterrorystycznych uprawnione są także ich jednostki i komórki organizacyjne, posługujące się specjalistycznymi siłami i środkami oraz specjalistyczną taktyką działania. Mowa tu o komórkach zabezpieczenia działań Straży Granicznej, oddziałach specjalnych Żandarmerii Wojskowej oraz Wydziale V – Wydziale Zabezpieczenia Realizacji i Działań Antyterrorystycznych ABW. W przypadku tej ostatniej komórki, jak píše *J. Szatkowski*, od pozostałych jednostek antyterrorystycznych (np. Policji, której zadaniem jest przede wszystkim interweniowanie w wypadku już dokonanego aktu terrorystycznego) odróżnia ją fakt, że jej działania zawsze mają charakter wyprzedzający [*J. Szatkowski*, Dwudziestolecie jednostki antyterrorystycznej UOP–ABW (1993–2013), s. 282]. W takich okolicznościach, zgodnie z ustawową definicją, nie ma jednak mowy o działaniach kontrterrorystycznych.

- 8 8. Pojęcie organu administracji.** Pojęcie organu administracji, w ujęciu KPA, przedstawione zostało w kom. do art. 2. Ze względu na terytorialny zasięg działania wyróżnia się organy centralne – obejmujące zakresem swojego działania teren całego kraju (organami zwierzchnimi centralnych organów są: Sejm, Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów, poszczególni ministrowie), i organy terenowe – posiadające kompetencje na części terytorium RP, najczęściej zgodnie z podziałem administracyjnym kraju, np. województwo, powiat, gmina. Administracja rządowa w terenie dzieli się na zespoloną, działającą pod zwierzchnictwem wojewody (np. Komenda Wojewódzka Policji, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej), i niezespoloną, podporządkowaną właściwym ministrom, z kompetencjami mieszczącymi się w ramach jednego resortu (np. dowódcy okręgów wojskowych).
- 9 9. Infrastruktura krytyczna.** Pod pojęciem infrastruktury krytycznej, w myśl zapisów ZarządKryzysU, rozumie się systemy oraz wchodzące w ich skład powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania organów administracji publicznej, a także instytucji i przedsiębiorców. Infrastruktura krytyczna obejmuje systemy: zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa; łącz-

ności; sieci teleinformatycznych; finansowe; zaopatrzenia w żywność; zaopatrzenia w wodę; ochrony zdrowia; transportowe; ratownicze; zapewniające ciągłość działania administracji publicznej; produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych, w tym rurociągi substancji niebezpiecznych.

10. Koordynator Służb Specjalnych. Koordynator Służb Specjalnych wykonuje zadania wyznaczone przez Prezesa Rady Ministrów (w oparciu na art. 149 ust. 1 Konstytucji RP), a do szczegółowego zakresu działania ministra należy sprawowanie nadzoru i kontroli działalności służb specjalnych, koordynowanie działalności służb specjalnych i wspomaganie Rady Ministrów w kształtowaniu głównych kierunków polityki rządu dotyczącej działalności służb specjalnych. Nie kieruje on żadnym działem administracji rządowej, ani nie jest obsługiwany przez podległe mu ministerstwo, dlatego też potocznie określa się go ministrem bez teki.

11. Definicja miejsca zdarzenia. Do ustawy wprowadzono definicję miejsca zdarzenia (miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące stan nagłego zagrożenia zdrowotnego, i obszar, na który rozciągają się jego skutki), zawartej dotychczas w PRatowMedU, nieco ją modyfikując i dostosowując do charakteru zagrożeń terrorystycznych.

12. Zdarzenie o charakterze terrorystycznym. W celu uporządkowania aktualnie obowiązujących przepisów, do ustawy przeniesiono definicję zdarzenia o charakterze terrorystycznym, zawartą dotychczas w ZarządKryzysU i dostosowano ją do charakteru bieżących zagrożeń. W istocie jednak pojęcie takie w ZarządKryzysU zostało kilkakrotnie użyte, przy okazji określenia warunków wprowadzania przez Prezesa Rady Ministrów poszczególnych stopni alarmowych, jednak nie zostało tam zdefiniowane. Wprowadzenie w art. 2 DziałAntyterrU jednolitego katalogu pojęciowego dotyczącego regulowanej problematyki pozwolić ma m.in. na precyzyjne określenie zadań realizowanych w ramach działań antyterrorystycznych oraz określenie jednolitych zasad użycia broni palnej i środków przymusu bezpośredniego przez cywilne i wojskowe jednostki realizujące działania wobec sprawców przestępstw o charakterze terrorystycznym, w celu wyeliminowania bezpośredniego zagrożenia dla życia, zdrowia oraz mienia, przy wykorzystaniu specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania. Zauważyć jednak należy, że – aby nadać zdarzeniu charakter terrorystyczny, wystarczy samo podejrzenie, że zaistniała sy-

tuacja powstała na skutek przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Podejmowane są wówczas działania antyterrorystyczne, nie można jednak prowadzić działań kontrterrorystycznych, kierowanych wobec sprawców, osób przygotowujących lub pomagających w dokonaniu przestępstwa o charakterze terrorystycznym, a nie osób tylko o to podejrzewanych. Skutkuje to np. ograniczeniem możliwych do wykorzystania środków, w tym specjalnego użycia broni.

Art. 3. [Organy odpowiedzialne]

1. Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, zwany dalej „Szefem ABW”, odpowiada za zapobieganie zdarzeniom o charakterze terrorystycznym.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych odpowiada za przygotowanie do przejmowania kontroli nad zdarzeniami o charakterze terrorystycznym w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowanie w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz odtwarzanie zasobów przeznaczonych do reagowania na te zdarzenia.

Spis treści

	Nb
1. Kompetencje Szefa ABW	1
2. Kompetencje ministra właściwego do spraw wewnętrznych	2

- 1 1. Kompetencje Szefa ABW.** W ustawie dokonano jednoznacznego przypisania odpowiedzialności za zapobieganie terroryzmowi Szefowi ABW, zapewniając mu jednocześnie prawno-organizacyjne narzędzia, umożliwiające skuteczną realizację tego zadania. Jednocześnie, odpowiedzialność za przygotowanie do przejmowania kontroli nad zdarzeniami o charakterze terrorystycznym w drodze zaplanowanych przedsięwzięć, reagowanie w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz usuwanie ich skutków, w tym odtwarzanie zasobów wykorzystywanych do reagowania na te zdarzenia, przypisano ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.
- 2 2. Kompetencje ministra właściwego do spraw wewnętrznych.** Kompetencje ministra właściwego do spraw wewnętrznych obejmują przygotowania do przejmowania kontroli nad zdarzeniami o charakterze terrorystycznym w drodze zaplanowanych przedsięwzięć,

reagowanie w przypadku wystąpienia takich zdarzeń oraz odtwarzanie zasobów przeznaczonych do reagowania na te zdarzenia.

Rozdział 2. Działania antyterrorystyczne zapobiegające zdarzeniom o charakterze terrorystycznym

Art. 4. [Zakres współpracy przy realizacji działań antyterrorystycznych]

1. Organy administracji publicznej, właściciele i posiadacze obiektów, instalacji, urządzeń infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej współpracują z organami, służbami i instytucjami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego przy realizacji działań antyterrorystycznych.

2. Organy i podmioty, o których mowa w ust. 1, przekazują niezwłocznie Szefowi ABW będące w ich posiadaniu informacje dotyczące zagrożeń o charakterze terrorystycznym dla infrastruktury administracji publicznej lub infrastruktury krytycznej, w tym zagrożeń dla funkcjonowania systemów i sieci energetycznych, wodno-kanalizacyjnych, ciepłowniczych oraz teleinformatycznych istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa.

3. W przypadku powzięcia informacji o możliwości wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym zagrażającego infrastrukturze administracji publicznej lub infrastrukturze krytycznej, życiu lub zdrowiu ludzi, mieniu w znacznych rozmiarach, dziedzictwu narodowemu lub środowisku, Szef ABW może wydawać polecenia organom i podmiotom, o których mowa w ust. 1, z wyłączeniem podmiotów, o których mowa w art. 7, zagrożonym tymi zdarzeniami, mające na celu przeciwdziałanie zagrożeniom, ich usunięcie albo minimalizację, oraz przekazywać im informacje niezbędne do tego celu. Organy i podmioty, o których mowa w zdaniu pierwszym, informują Szefa ABW o podjętych działaniach w tym zakresie.

4. Szef ABW o podjętych działaniach, o których mowa w ust. 3, informuje niezwłocznie Ministra Koordynatora Służb Specjalnych, jeżeli został powołany.